

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GERIAMOJO VANDENS ĮSTATYMO NR. IX-433 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2022 m.

d. Nr.

Vilnius

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymo Nr. IX-433 nauja
redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymą Nr. IX-433 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
GERIAMOJO VANDENS
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymas (toliau – įstatymas) nustato geriamojo vandens saugos ir kokybės užtikrinimo, stebėsenos, išlygų taikymo, valstybinės priežiūros, medžiagų ir gaminių, besiliečiančių su geriamuoju vandeniu, reikalavimus, su šių reikalavimų vykdymu susijusias valstybės, savivaldybės institucijų ir geriamojo vandens tiekėjų (toliau – tiekėjai) funkcijas bei atsakomybę.

2. Įstatymo tikslas – nustatyti reikalavimus, kad būtų apsaugota žmonių sveikata nuo neigiamo poveikio, kylančio dėl geriamojo vandens užterštumo, ir kad geriamasis vanduo būtų saugus ir kokybiškas.

3. Įstatymas netaikomas:

1) natūraliam mineraliniam vandeniui, pripažintam teisės aktų nustatyta tvarka;
2) vandeniui, kuris yra vaistas (vaistinis preparatas), kaip jį apibrėžia Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymas;

3) maisto tvarkymo subjektams, apsirūpinantiems geriamuoju vandeniu iš požeminio vandens telkinių nuosavybės teise ar kitaip valdomais ir (arba) naudojamais įrenginiais, kiek tai susiję su konkrečioms maisto tvarkymo tikslams naudojamu vandeniu, jei Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – Tarnyba), šių maisto tvarkymo subjektų prašymu atlikusi vertinimą, patvirtina, kad laikantis tų maisto tvarkymo subjektų rizikos veiksnių analizės ir valdymo sistemoje nustatytų principų ir taisomųjų veiksmų tokio vandens sauga ir kokybė negali turėti poveikio galutinių maisto produktų saugai.

4. Tiekėjams, kurie vidutiniškai per parą išgauna mažiau kaip 10 m³ geriamojo vandens arba vandeniu aprūpina mažiau kaip 50 fizinių asmenų, o išgautą geriamąjį vandenį parduoda arba naudoja viešajam geriamojo vandens tiekimui, taikomi tik įstatymo 1–5 ir 8 straipsniai.

5. Įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktu, nurodytu Įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės įstatymo sąvokos

1. **Atitikties vieta** – vieta, kurioje geriamasis vanduo turi atitikti teisės aktuose nustatytus rodiklius ir kurioje:

1) geriamasis vanduo pradeda tekėti iš patalpose arba objektuose esančių čiaupų, kurie paprastai naudojami geriamajam vandeniui, kai geriamasis vanduo tiekiamas iš skirstomojo tinklo;

2) geriamasis vanduo išteka iš cisternos, kai geriamasis vanduo tiekiamas iš cisternos;

3) geriamasis vanduo išpilstomas į butelius ar kitą tarą, kai geriamasis vanduo išpilstomas į butelius ar kitą tarą;

4) geriamąjį vandenį maisto tvarkymo subjektas naudoja maistui tvarkyti.

2. **Geriamasis vanduo** – neparuoštas ar paruoštas vanduo, įskaitant šaltinio vandenį, skirtas gerti, virti, ruošti maistui ar naudoti kitoms buities reikmėms tiek viešose, tiek privačiose patalpose, neatsižvelgiant į jo kilmę ir į tai, ar jis tiekiamas iš skirstomojo tinklo, cisternos, buteliais ar kita tara, taip pat bet koks vanduo, maisto tvarkymo subjektų naudojamas žmonėms vartoti skirtiems produktams ar medžiagoms gaminti, perdirbti, konservuoti arba tiekti rinkai.

3. **Geriamojo vandens gavyba** – vandens, kuris atitinka teisės aktuose nustatytus geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus arba kuris tinka tokiam vandeniui paruošti, surinkimas iš vandeningojo sluoksnio ar natūralaus šaltinio specialiais kaptazo įrenginiais.

4. **Geriamojo vandens ruošimas** – gamtinio vandens savybių gerinimas fizikiniais, cheminiais ir biologiniais metodais, kad jis atitiktų teisės aktų nustatytus geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus.

5. **Geriamojo vandens stebėseną** – teisės aktuose nustatyta tvarka atliekamas geriamojo vandens mėginių ėmimas, tyrimas, rodiklių verčių registravimas ir šių verčių atitikties teisės aktų reikalavimams vertinimas.

6. **Išlyga** – nukrypti leidžianti nuostata, pagal kurią leidžiama ribotą laikotarpį viešai tiekti geriamąjį vandenį, kurio vieno ar kelių rodiklių vertės viršija teisės aktuose nustatytas ribines vertes.

7. **Pavojus žmonių sveikatai** – biologinių, cheminių, fizinių arba radioaktyviųjų medžiagų buvimas geriamajame vandenyje arba kitas vandens būklės aspektas, galintis pakenkti žmonių sveikatai.

8. Kitos įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos maisto įstatyme ir kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose.

II SKYRIUS

GERIAMOJO VANDENS SAUGOS IR KOKYBĖS PRIEŽIŪRA

3 straipsnis. Pagrindiniai geriamojo vandens saugos ir kokybės užtikrinimo reikalavimai

1. Geriamasis vanduo laikomas saugiu, kai jis atitinka visas šias sąlygas:
 - 1) jame nėra mikroorganizmų, parazitų ir medžiagų, kurių kiekis ar koncentracija gali kelti pavojų žmonių sveikatai;
 - 2) jis atitinka sveikatos apsaugos ministro nustatytus mikrobiologinius, cheminius ir pastatų vidaus vandentiekų sistemų rizikos vertinimo rodiklius;
 - 3) pagal įstatymo 4 straipsnį vykdoma geriamojo vandens stebėseną;
 - 4) pagal aplinkos ir sveikatos apsaugos ministrų nustatytus reikalavimus vykdomas rizikos vertinimas ir valdymas;
 - 5) kai jam išgauti, ruošti, laikyti ir tiekti yra naudojamos medžiagos ir gaminiai, besiliečiantys su geriamuoju vandeniu, atitinkantys įstatymo 7 straipsnyje ir kituose jų saugą ir kokybę reguliuojančiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus;
 - 6) vykdomi šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai.
2. Sveikatos apsaugos ministro nustatytų geriamojo vandens mikrobiologinių ir cheminių rodiklių ribinių verčių (toliau – rodiklių ribinės vertės) viršijimas atitikties vietoje laikomas potencialiu pavojumi žmonių sveikatai, išskyrus atvejus, kai Tarnyba rodiklių ribinių verčių viršijimą laiko nereikšmingu, kai rodiklių ribinių verčių viršijimas atsirado dėl techninės klaidos imant mėginius ar vykdant laboratorinius tyrimus.
3. Tiekėjai, nustatę ar gavę informaciją iš Tarnybos, kad jų tiekiamas geriamasis vanduo neatitinka rodiklių ribinių verčių ir (arba) sveikatos apsaugos ministro nustatytų geriamojo vandens papildomų rodiklių ribinių verčių, kurios nenustatytos Europos Sąjungos teisės aktuose, taikomų Lietuvos Respublikoje ar tam tikroje jos teritorijoje tiekėjų tiekiamam geriamajam vandeniui, jei oficialūs rizikos vertinimo duomenys rodo, kad to reikia visuomenės sveikatai apsaugoti (toliau – papildomų rodiklių ribinės vertės), išskyrus sveikatos apsaugos ministro nustatytus geriamojo vandens indikatorinius rodiklius (toliau – indikatoriniai rodikliai), nedelsdami ištiria neatitikties priežastis, imasi šio straipsnio 6 dalies 1 punkte nustatytų taisomųjų veiksmų joms pašalinti ir apie neatitiktį, jų priežastis ir taisomuosius veiksmus, kurių ėmėsi, informuoja Tarnybą.
4. Tarnyba, nustačiusi, kad geriamasis vanduo kelia pavojų žmonių sveikatai, privalo:

1) Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka, vadovaudamasi šio straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodytais kriterijais, apriboti tokio vandens vartojimą ar uždrausti jo tiekimą;

2) apie geriamojo vandens vartojimo apribojimą ar tiekimo uždraudimą informuoti Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Nacionalinis visuomenės sveikatos centras), savivaldybės, kurioje dėl rodiklių ribinių verčių viršijimo kyla pavojus žmonių sveikatai, vykdomąją instituciją;

3) nurodyti tiekėjams imtis šio straipsnio 8 dalyje nurodytų taisomųjų veiksmų, būtinų žmonių sveikatai apsaugoti;

4) prižiūrėti, kaip tiekėjai vykdo šio straipsnio 8 dalyje nurodytus taisomuosius veiksmus.

5. Tarnyba priima sprendimą dėl geriamojo vandens tiekimo uždraudimo ar vartojimo apribojimo, atsižvelgdama į riziką žmonių sveikatai, kurią sukeltų geriamojo vandens tiekimo uždraudimas arba vartojimo apribojimas.

6. Geriamojo vandens vartojimas apribojamas, kai dėl viršytų rodiklių ribinių verčių ir (arba) papildomų rodiklių ribinių verčių tiekėjams vykdamais taisomuosius veiksmus, o vartotojams ir (arba) abonentams laikantis tiekėjo pateiktų rekomendacijų dėl geriamojo vandens vartojimo ir paruošimo išvengiama pavojaus žmonių sveikatai.

7. Geriamojo vandens tiekimas uždraudžiamas, kai:

1) dėl geriamojo vandens vartojimo apribojimo negalima išvengti pavojaus žmonių sveikatai;

2) nėra techninių galimybių geriamojo vandens saugai atkurti;

3) tiekėjas nesiima šio straipsnio 8 dalyje nurodytų taisomųjų veiksmų, būtinų žmonių sveikatai apsaugoti.

8. Tiekėjai, gavę iš Tarnybos pranešimą, kad jų tiekiamas geriamasis vanduo kelia pavojų žmonių sveikatai ir kad yra priimtas sprendimas uždrausti tokio vandens tiekimą ar apriboti tokio vandens vartojimą, nedelsdami imasi taisomųjų veiksmų, būtinų žmonių sveikatai apsaugoti:

1) vykdo visas būtinas priemones, skirtas atkurti geriamojo vandens rodiklių vertes, dėl kurių viršijimo buvo uždraustas geriamojo vandens tiekimas ar apribotas jo vartojimas;

2) nedelsdami, bet ne vėliau kaip per 8 valandas nuo pranešimo iš Tarnybos gavimo, elektroninėmis informavimo priemonėmis ar telefonu (toliau – informavimo priemonės) praneša vartotojams ir (arba) abonentams apie tiekiamo geriamojo vandens pavojų žmonių sveikatai, jo priežastis, rodiklių ribinių verčių viršijimą, geriamojo vandens tiekimo uždraudimą ar vartojimo apribojimą, alternatyvų tiekimą ir apie vykdomus taisomuosius veiksmus;

3) suderinę su Tarnyba, informavimo priemonėmis teikia ir reguliariai atnaujiną būtinas rekomendacijas vartotojams ir (arba) abonentams dėl geriamojo vandens vartojimo ir naudojimo sąlygų, visų pirma atsižvelgdami į gyventojų grupes, galinčias patirti didesnę su geriamuoju vandeniu susijusią riziką.

9. Tarnyba, nustačiusi, kad nebėra pavojaus žmonių sveikatai, panaikina sprendimą dėl geriamojo vandens tiekimo uždraudimo arba vartojimo apribojimo ir apie tai praneša tiekėjams, Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui, savivaldybės, kurioje dėl rodiklių verčių viršijimo buvo kilęs pavojus žmonių sveikatai, vykdomajai institucijai.

10. Tiekėjai, gavę iš Tarnybos šio straipsnio 9 dalyje nurodytą pranešimą, informavimo priemonėmis praneša vartotojams ir (arba) abonentams, kad nebėra pavojaus žmonių sveikatai ir kad geriamojo vandens tiekimo paslauga vėl teikiama įprastai.

11. Fiziniai ir juridiniai asmenys, individualiai apsirūpinantys geriamuoju vandeniu iš požeminio vandens telkinių nuosavybės teise ar kitaip valdomais ir (arba) naudojamais įrenginiais, privalo užtikrinti, kad toks geriamasis vanduo atitiktų sveikatos apsaugos ministro nustatytus geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus.

12. Savivaldybės, kurios teritorijoje įrengti šio straipsnio 11 dalyje nurodyti įrenginiai, vykdomoji institucija užtikrina, kad šio straipsnio 11 dalyje nurodyti fiziniai ir juridiniai asmenys būtų viešai informuojami apie šio straipsnio 11 dalies reikalavimus ir apie veiksmus, kurių jie gali imtis, kad apsaugotų savo ir kitų geriamojo vandens naudotojų sveikatą nuo neigiamo poveikio, susijusio su bet koku individualiai išgauto geriamojo vandens užterštumu. Tais atvejais, kai yra aišku, kad tokio geriamojo vandens vartojimas gali kelti pavojų žmonių sveikatai, šios savivaldybės vykdomoji institucija užtikrina, kad šio straipsnio 11 dalyje nurodytiems fiziniams ir juridiniams asmenims nedelsiant viešai būtų pateikiamos atitinkamos rekomendacijos.

13. Kai nėščiąjų ar kūdikių iki 6 mėnesių amžiaus maistui geriamasis vanduo naudojamas individualiai apsirūpinant iš požeminio vandens telkinių nuosavybės teise ar kitaip valdomais ir (arba) naudojamais įrenginiais, šių įrenginių geriamojo vandens nitritų ir nitratų kiekių tyrimus atlieka Nacionalinis visuomenės sveikatos centras pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus.

14. Visuomeninės paskirties pastatų naudotojai ar savininkai atsako už geriamojo vandens saugą ir kokybę jiems nuosavybės teise priklausančių ar kitaip valdomų ir (arba) naudojamų pastatų vidaus vandentiekio sistemose.

15. Visuomeninės paskirties pastatų, kuriuose naudojamas geriamasis vanduo, išgautas individualiai iš šių pastatų naudotojams ar savininkams nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančių arba jų valdomų ir (arba) naudojamų požeminių vandens gręžinių ar šachtinių šulinių, šių pastatų naudotojai ar savininkai atsako, kad būtų vykdoma tokio geriamojo vandens stebėseną pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus.

16. Visuomeninės paskirties pastatų, kuriuose tiekėjų tiekiamas geriamasis vanduo, naudotojai ar savininkai privalo nedelsdami organizuoti geriamojo vandens cheminį ir mikrobiologinį ištyrimą, jei dėl vandentiekio avarijos, geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros

remonto, vamzdynų bandymų ar kitų veiksmų galėjo nukentėti geriamojo vandens sauga ar kokybė ir tais atvejais, kai nustatoma, kad yra viršytos rodiklių ribinės vertės. Šie asmenys, susiderinę su tiekėjais, imasi veiksmų rodiklių ribinių verčių viršijimo priežastims nustatyti ir geriamojo vandens rodiklių vertėms atkurti iki rodiklių ribinių verčių, o prireikus uždrausti ar apriboti tokio geriamojo vandens vartojimą ir apsirūpinti alternatyviu geriamojo vandens šaltiniu.

17. Visi veiksmai, skirti geriamojo vandens saugai užtikrinti, turi būti pagrįsti atsargumo principu ir kad dėl jų jokiomis aplinkybėmis nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nepablogėtų esama geriamojo vandens sauga ar kokybė ir nepadidėtų vandens, iš kurio ruošiamas geriamasis vanduo, tarša.

18. Tiekėjas už geriamojo vandens saugą ir kokybę atsako iki įvadų į vartotojams ir (arba) abonentams nuosavybės teise priklausančių ar kitaip valdomų ir (arba) naudojamų pastatų vidaus vandentiekį. Už abonentams ir (arba) vartotojams nuosavybės teise priklausančių ar kitaip valdomų ir (arba) naudojamų pastatų vidaus vandentiekyje esančio geriamojo vandens saugą ir kokybę atsako patys vartotojai ir (arba) abonentai.

4 straipsnis. Geriamojo vandens stebėseną

1. Tiekėjai vykdo viešai tiekiamo geriamojo vandens stebėseną pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus.

2. Tiekėjai rengia ir derina su Tarnyba geriamojo vandens stebėsenos programas Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka ir už tai imama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio valstybės rinkliava.

3. Tiekėjai, vykdydami geriamojo vandens stebėseną, turi teisę imti geriamojo vandens mėginius iš vartotojams ir (arba) abonentams nuosavybės teise priklausančių ar kitaip valdomų ir (arba) naudojamų pastatų vidaus vandentiekio čiaupų.

4. Tiekėjams imant geriamojo vandens mėginius iš vartotojams ir (arba) abonentams nuosavybės teise priklausančių ar kitaip valdomų ir (arba) naudojamų pastatų vidaus vandentiekio čiaupų, dalyvauja ir mėginių ėmimo aktą pasirašo vartotojai ir (arba) abonentai ar jų įgalioti asmenys.

5. Tiekėjai, nustatę, kad ištirto geriamojo vandens mėginių rodiklių, išskyrus indikatorinius rodiklius, vertės neatitinka sveikatos apsaugos ministro nustatytų ribinių verčių, ne vėliau kaip kitą darbo dieną informavimo priemonėmis informuoja Tarnybą apie nustatytas arba galimas rodiklių neatitikimą sukėlusias priežastis ir taikomus taisomuosius veiksmus.

6. Jeigu geriamojo vandens saugos ir kokybės blogėjimas siejamas su vartotojams ir (arba) abonentams nuosavybės teise priklausančių ar kitaip valdomų ir (arba) naudojamų pastatų vidaus vandentiekio sistemų ar jų priežiūros trūkumais, tiekėjai informavimo priemonėmis pateikia

rekomendacijas dėl veiksmų, kurių turi imtis vartotojai ir (arba) abonentai, kad nebūtų pakenkta žmonių sveikatai, o geriamojo vandens sauga ir kokybė atitiktų teisės aktų reikalavimus.

7. Tiekėjai privalo pateikti Tarnybai geriamojo vandens stebėsenos programų įgyvendinimo ataskaitas Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka.

5 straipsnis. Išlygų taikymas

1. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka leidžia taikyti išlygą, pagal kurią leidime taikyti išlygą nurodytomis sąlygomis ribotą laikotarpį tam tikroje teritorijoje leidžiama viešai tiekti geriamąjį vandenį, kuris neatitinka vieno ar kelių cheminių rodiklių ir (arba) papildomų rodiklių ribinių verčių (toliau – išlygos taikymo rodiklių ribinės vertės), jeigu toje teritorijoje cheminių rodiklių ribinių verčių ir (arba) papildomų rodiklių ribinių verčių neviršijantis geriamasis vanduo negali būti tiekiamas jokiais kitais priimtinais būdais ir šis išlygos taikymas nekels pavojaus žmonių sveikatai. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras nustato didžiausią leidžiamą išlygos taikymo rodiklio vertę. Pirmą kartą išlyga taikoma tik esant bent vienai iš šių sąlygų:

- 1) nustatomas naujas geriamojo vandens gavybai skirtas vandens baseinas;
- 2) geriamojo vandens gavybos vietai skirtame vandens baseine nustatomas naujas taršos šaltinis arba kai tiriami ar nustatomi nauji geriamojo vandens rodikliai ir (arba) jų ribinės vertės;
- 3) esamame geriamojo vandens gavybos vietai skirtame vandens baseine susidaro nenumatyta ir išimtinė situacija, dėl kurios ribotą laikotarpį viršijamos išlygos taikymo rodiklių ribinės vertės.

2. Tiekėjas, siekdamas gauti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą leidimą taikyti išlygą pirmą kartą, pateikia Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prašymą ir sveikatos apsaugos ministro patvirtintame Išlygų taikymo tvarkos apraše nustatytą informaciją ir dokumentus, būtinus išlygos taikymo pavojui žmonių sveikatai, taisomųjų veiksmų plano ir gyventojų informavimo plano (išlygos taikymo laikotarpiu) tinkamumui įvertinti bei sprendimui leisti arba atsisakyti leisti taikyti išlygą priimti.

3. Išlyga taikoma kuo trumpesnį laikotarpį, atsižvelgiant į tiekėjo siūlomą išlygos taikymo laikotarpio trukmę, kuri turi būti pagrįsta taisomųjų veiksmų tvarkaraščiu. Išlygos taikymo trukmė neturi viršyti 3 metų.

4. Išlyga gali būti taikoma antrą kartą tik esant aplinkybėms, kurių negalima numatyti ar kontroliuoti, ir tik jeigu tenkinamos šio straipsnio 1 dalies 1 ar 2 punktuose nurodytos sąlygos.

5. Tiekėjas, siekdamas gauti leidimą taikyti išlygą antrą kartą, pateikia Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prašymą ir sveikatos apsaugos ministro patvirtintame Išlygų taikymo tvarkos apraše nustatytą informaciją ir dokumentus, būtinus išlygos taikymo pavojui žmonių sveikatai, taisomųjų veiksmų plano, gyventojų informavimo plano (išlygos taikymo laikotarpiu) ir

pirmosios išlygos taikymo laikotarpiu įgyvendintų priemonių ir jų pagrindimo tinkamumui įvertinti bei sprendimui leisti arba atsisakyti leisti taikyti išlygą antrą kartą priimti.

6. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, gavęs šio straipsnio 2 ir 5 dalyse nurodytus prašymus, dokumentus ir informaciją, vadovaudamasis sveikatos apsaugos ministro patvirtintu Išlygų taikymo tvarkos aprašu, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų priima sprendimą leisti arba atsisakyti leisti taikyti išlygas. Dėl svarbių priežasčių, kai priimti sprendimui leisti arba atsisakyti leisti taikyti išlygą reikia atlikti epidemiologinių tyrimų duomenų analizę, sprendimų priėmimo terminas gali būti pailgintas ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Sprendime leisti taikyti išlygą nurodoma išlygos taikymo motyvai, išlygos taikymo rodiklio pavadinimas, atitinkami ankstesnės stebėsenos rezultatai ir didžiausia leidžiama išlygos taikymo rodiklio vertė, išlygos taikymo teritorija, kasdien tiekiamo taikant išlygą geriamojo vandens kiekis, vartotojai ir (arba) abonentai, kuriems bus tiekiamas geriamasis vanduo taikant išlygą ir poveikio bet kuriam atitinkamam maisto tvarkymo subjektui tikimybė, išlygos taikymo stebėsenos planas, prireikus numatant dažnesnį stebėsenos vykdymą, būtinų taisomųjų veiksmų plano santrauka, įskaitant darbų tvarkaraštį, išlaidų sąmatą ir prireikus peržiūrėtinas minėtų dokumentų nuostatas bei išlygos taikymo trukmę.

7. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, priėmęs sprendimą leisti antrą kartą taikyti išlygą, perduoda Europos Komisijai prašymo leisti antrą kartą taikyti išlygą vertinimo išvadas, nurodydamas savo sprendimo motyvus.

8. Antrą kartą taikomos išlygos trukmė negali viršyti 3 metų.

9. Už Nacionalinio visuomenės sveikatos centro atliekamą prašymų leisti taikyti išlygą vertinimą ir suteikiamus leidimus taikyti išlygą imama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio valstybės rinkliava.

10. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras atsisako suteikti leidimą taikyti išlygą, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

- 1) nustatoma, kad išlygos taikymas kels pavojų žmonių sveikatai;
- 2) nepateikti įrodymai, kad toje teritorijoje saugus geriamasis vanduo negali būti tiekiamas jokiais kitais priimtinais būdais;
- 3) nepateikti įrodymai, kad pirmą kartą taikomai išlygai tenkinama bent viena šio straipsnio 1 dalies 1, 2 arba 3 punkte nurodyta sąlyga, o antrą kartą taikomai išlygai – šio straipsnio 1 dalies 1 arba 2 punkte nurodytos sąlygos;
- 4) pasiūlyti taisomieji veiksmai nėra pagrįsti sveikatos apsaugos ministro patvirtintame Išlygų taikymo tvarkos apraše nurodytais dokumentais;
- 5) nesumokėta valstybės rinkliava.

11. Tiekėjai, gavę leidimą taikyti išlygą, privalo sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka:

1) informuoti vartotojus ir (arba) abonentus apie geriamojo vandens tiekimą taikant išlygą ir jos taikymo sąlygas ir prireikus teikti rekomendacijas konkrečioms gyventojų grupėms, kurioms išlygos taikymas gali kelti konkrečią riziką, o jeigu rekomenduojama tiekiamo taikant išlygą geriamojo vandens nevertoti maistui, užtikrinti alternatyvų geriamojo vandens, skirto maistui, tiekimą tokioms gyventojų grupėms;

2) informuoti Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą apie šio straipsnio 2 ir 5 dalyse nurodytų taisomųjų veiksmų plano ir gyventojų informavimo plano (išlygos taikymo laikotarpiu) vykdymo pažangą.

12. Konstatavęs, kad išlygos taikymo rodiklių ribinių verčių viršijimas yra nereikšmingas ir taisomųjų veiksmų, kurių ėmėsi tiekėjai, pakanka susidariusiai padėčiai ištaisyti per 30 dienų, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras leidžia taikyti trumpalaikę išlygą, nurodydamas tik didžiausią leistiną rodiklio ribinę vertę ir laikotarpį, kuris reikalingas rodiklio ribinei vertei atkurti bei, vadovaudamasis sveikatos apsaugos ministro patvirtintu Išlygų taikymo tvarkos aprašu, nurodo tiekėjams taikyti šio straipsnio 11 dalies 1 punkto nuostatas.

13. Jeigu per pastaruosius 12 mėnesių geriamojo vandens, tiekiamo tam tikroje teritorijoje, bet kurio geriamojo vandens rodiklio ribinės vertės buvo nesilaikoma iš viso daugiau kaip 30 dienų, šio straipsnio 12 dalies nuostatos netaikomos.

14. Išlygos netaikomos į butelius ar kitą tarą išpilstytam geriamajam vandeniui.

15. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras parengia ir kasmet atnauja duomenų rinkinį apie visus suteiktus leidimus taikyti išlygas, taip pat užtikrina, kad duomenų rinkiniai būtų prieinami visuomenei, Europos Komisijai, Europos aplinkos agentūrai ir Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrui.

6 straipsnis. Valstybinė geriamojo vandens priežiūra

1. Valstybinė geriamojo vandens priežiūra apima geriamojo vandens saugos ir kokybės užtikrinimo etapus (teisės aktuose nustatytą saugos ir kokybės rodiklių laikymosi priežiūrą, tiekėjų vykdomos geriamojo vandens stebėsenos priežiūrą ir kt.).

2. Vykdydama geriamojo vandens valstybinę priežiūrą, Tarnyba:

1) atlieka geriamojo vandens ruošimo procesų, įskaitant geriamojo vandens ruošimui skirtų cheminių medžiagų ir filtravimo priemonių naudojimą, priežiūrą;

2) atlieka teisės aktuose nustatytą geriamojo vandens saugos ir kokybės rodiklių laikymosi priežiūrą;

3) derina tiekėjų geriamojo vandens stebėsenos programas ir atlieka šių programų vykdymo priežiūrą;

4) teikia nurodymus tiekėjams išplėsti geriamojo vandens stebėsenos metu tiriamų geriamojo vandens rodiklių skaičių ir (arba) pakeisti jų tyrimo dažnumą, kad nekiltų pavojus žmonių sveikatai.

3. Valstybinės geriamojo vandens priežiūros atlikimo tvarką ir tiekėjų vykdomos geriamojo vandens stebėsenos programų derinimo ir jų vykdymo ataskaitų teikimo tvarką nustato Tarnybos direktorius.

4. Tarnybos pareigūnai, vykdydami valstybinės geriamojo vandens priežiūros funkcijas, turi teisę:

1) patekti į geriamojo vandens tiekimo įmonių, maisto tvarkymo subjektų, visuomeninės paskirties pastatų teritorijas, patalpas, požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonas, jas tikrinti, imti mėginius, reikalauti visų reikalingų dokumentų ir juos tikrinti, daryti jų išrašus, nuorašus ar kopijas;

2) prižiūrėti, kaip tiekėjai vykdo įstatyme ir kituose geriamojo vandens saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

5. Vykdydami šio straipsnio 4 dalyje nurodytas funkcijas, Tarnybos pareigūnai, nustatę įstatymo ar kitų geriamojo vandens srities teisės aktuose nustatytų reikalavimų pažeidimus, vadovaudamiesi įstatymo 3 straipsnio 5 dalies nuostatomis bei 6 ir (arba) 7 dalyje nustatytais atvejais, privalo priimti sprendimą dėl geriamojo vandens vartojimo apribojimo arba tiekimo uždraudimo.

6. Tarnyba parengia ir kasmet atnaujina geriamojo vandens saugos ir kokybės duomenų rinkinius ir pateikia juos Europos Komisijai.

7 straipsnis. Reikalavimai besiliečiančioms su geriamuoju vandeniu medžiagoms, gaminiam, geriamojo vandens ruošimo cheminėms medžiagoms ir filtravimo priemonėms

1. Medžiagos, kurias numatoma naudoti naujuose arba, jei atliekami remonto ar rekonstrukcijos darbai, esamuose geriamojo vandens gavybos, ruošimo, laikymo ar paskirstymo įrenginiuose ir kurios liečiasi su geriamuoju vandeniu, neturi:

- 1) nei tiesiogiai, nei netiesiogiai kelti pavojaus žmonių sveikatai;
- 2) daryti neigiamo poveikio geriamojo vandens spalvai, kvapui ar skoniui;
- 3) skatinti mikroorganizmų augimo;
- 4) į geriamąjį vandenį išplauti daugiau teršalų, nei leidžiama pagal geriamojo vandens saugą reglamentuojančius teisės aktus, atsižvelgiant į numatytą medžiagos paskirtį.

2. Gaminiam, pagamintiems iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų medžiagų, kuriuos numatoma naudoti naujuose arba, jei atliekami remonto ar rekonstrukcijos darbai, esamuose geriamojo vandens gavybos, ruošimo, laikymo ar paskirstymo įrenginiuose, taikomas 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(ES\) 2019/1020](#) dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, kuriuo iš dalies keičiama direktyva [2004/42/EB](#) ir reglamentai [\(EB\) Nr. 765/2008](#) ir [\(ES\) Nr. 305/2011](#).

3. Besiliečiančios su geriamuoju vandeniu Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamos ir naudojamos geriamajam vandeniui ruošti skirtos cheminės medžiagos ir filtravimo priemonės (toliau – geriamojo vandens ruošimo gaminiai) turi atitikti šiuos reikalavimus:

- 1) nei tiesiogiai, nei netiesiogiai neturi kelti pavojaus žmonių sveikatai;
- 2) neturi daryti neigiamo poveikio geriamojo vandens spalvai, kvapui ar skoniui;
- 3) negali atsitiktinai skatinti mikroorganizmų augimo;
- 4) negali užteršti geriamojo vandens daugiau nei būtina atsižvelgiant į numatytą paskirtį.

4. Aplinkos ministras kartu su sveikatos apsaugos ministru nustato reikalavimus geriamojo vandens ruošimo gaminiams, jų grynumui ir kokybei.

5. Asmenys, Lietuvos Respublikos rinkai tiekiantys ar naudojantys geriamojo vandens ruošimo gaminius, užtikrina, kad šie gaminiai atitiktų šio straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus ir aplinkos ministro kartu su sveikatos apsaugos ministru nustatytų reikalavimų geriamojo vandens ruošimo gaminiams, jų grynumui ir kokybei.

6. Nepažeidžiant šio straipsnio 3 dalies nuostatų, biocidiniai produktai, skirti geriamajam vandeniui dezinfekuoti, turi atitikti 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento ([ES\) Nr. 528/2012](#) dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo su visais pakeitimais V priedo 5 produktų tipo produktų, naudojamų geriamajam vandeniui dezinfekuoti, nuostatas, taip pat visas kitas taikomas Europos Sąjungos ar nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių biocidinius produktus, nuostatas.

7. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba prižiūri, ar rinkai tiekiami šio straipsnio 2 dalyje nurodyti gaminiai ir šio straipsnio 3 dalyje nurodyti geriamojo vandens ruošimo gaminiai, išskyrus biocidinius produktus, atitinka įstatymo, aplinkos ministro kartu su sveikatos apsaugos ministru nustatytus reikalavimus geriamojo vandens ruošimo gaminiams, jų grynumui ir kokybei bei kitų ne maisto produktų saugą, kokybę, ženklinimą nustatančių teisės aktų reikalavimus.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

8 straipsnis. Atsakomybė už įstatymo pažeidimus

1. Asmenys, pažeidę įstatymo 3, 4, 5 straipsnių ir 7 straipsnio 1 ir 5 dalyse nustatytus reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 45 straipsnio nustatyta tvarka.

2. Asmenys, pažeidę įstatymo 7 straipsnio reikalavimus, susijusius su pateikiamų į rinką įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nurodytų gaminių ir 3 dalyje nurodytų geriamojo vandens ruošimo gaminių, skirtų liestis su geriamuoju vandeniu, sauga, kokybe, ženklinimu, atsako Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymo 19 straipsnio nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos
geriamojo vandens įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMAS EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAS

2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2020/2184 dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės (nauja redakcija).“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šio įstatymo 1 straipsnis įsigalioja 2023 m. sausio 12 d.
2. Sveikatos apsaugos ministras, aplinkos ministras ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktorius iki 2023 m. sausio 11 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo suteiktos išlygos, kurios taikomos 2023 m. sausio 12 d., gali būti taikomos iki jų nustatyto termino pabaigos. Jeigu šios išlygos buvo taikomos pirmą kartą, antrą kartą jos gali būti taikomos šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymo 5 straipsnio 4 dalyje nustatytais sąlygomis.
4. Prašymas Europos Komisijai dėl leidimo taikyti tą pačią išlygą trečią kartą gali būti teikiamas, tik jeigu antrą kartą ta pati išlyga buvo taikoma 2021 m. sausio 12 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas